

Vergadering
Verslag CoP Zonnepanelen 19 december 2024

Verslag

Datum vergadering
19 december 2024

Locatie vergadering
Online

Opening

Voorzitter Martina Duyvis, senior onderzoeker-adviseur bij NIPV, opent de bijeenkomst.

Mededelingen

Openingsmededelingen

Martina opent de vergadering met de volgende mededelingen:

- > Nils Rosmuller is naast zijn lectorschap bij het NIPV hoogleraar geworden bij Universiteit Twente. Hij heeft daarom het voorzitterschap overgedragen aan Martina. Gerard Holtkamp blijft secretaris.
- > Lobke Essink en Doke Kuijer-Slobbe nemen een deel van de oude taken van Martina over. Vandaag sluiten ze beiden aan en daarna wisselen ze af.
- > Vanuit het NIPV is onderzoek gedaan naar zonneparken en natuurbranden, met als doel de veiligheidsregio's onderbouwing te geven bij advisering. Jeroen en Harrie hebben in begeleidingscommissie gezeten. Het rapport gaat morgen naar de opdrachtgever en wordt in januari gepubliceerd.

Update ontwikkelingen PV op gevels, door Martina Duyvis (NIPV)

Uit contact met Soluxa en Solaris is gekomen dat er een groeiende markt is voor PV-panelen op gevels. Zij zien beiden een toename in projecten die ze uitvoeren. Ze zien geen substantiële veranderingen in de componenten van PV-systemen. Er zijn wel zorgen over aangescherpte eisen m.b.t. brandklasse 2A, die ze niet altijd kunnen halen. Soluxa start een project van een kantoorpand van 10 verdiepingen dat ze uiteindelijk in deze groep willen delen.

- > Gerard vraagt of de collega's van risicobeheersing betrokken worden bij PV-ontwikkelingen en of we vanuit de Community of Practice hier iets mee kunnen.
- > Bart-Jan vraagt of je regels in omgevingsplannen van de gemeente op kan laten nemen en of hier al ervaringen mee zijn. Jeroen geeft aan dat we dat nog af moeten wachten.
- > Het valt Jeroen op dat wordt aangegeven dat niet aan de brandklasse 2.A voldaan kan worden. Probleem zit aan de achterkant.

- > Mark is vanuit Haaglanden wel betrokken bij NEN-normen, waar dit onderdeel van is. IJsbrand valt op dat NEN-normen flink achterlopen en dat het lang duurt voordat nieuwe technieken hierin worden verwerkt. Het NIPV werkt aan doelgerichte brandveiligheid, waarmee in de periode totdat er normen zijn gestuurd kan worden. Anders loop je het risico op gevaarlijke situaties.
- > Gerard zegt dat er vanuit de brandweer ook lastig grip op te krijgen is wat betreft de regelgeving. Jeroen geeft aan dat een probleem is dat de brandweer niet altijd wordt betrokken bij nieuwe projecten of wanneer bijvoorbeeld PV op gevels van bestaande gebouwen geplaatst worden. Bart-Jan wil kijken of er mogelijkheden zijn om iets voor te bereiden wat gemeenten op kunnen nemen in planregels en wat bij advisering betrokken kan worden. Jeroen is het daar mee eens, bij de VRU is men bezig om te kijken naar de advisering. Zijn ervaring is wel dat gemeenten zo min mogelijk regels willen, terughoudend zijn.
- > Jan Willem vraagt of er al een kennisbundels over zonnepanelen in gevels. Martina geeft aan dat die er niet is; zij heeft geen zicht of dit op de planning staat en gaat dit navragen.

Update ELO van zonnepanelen, door Gerard Holtkamp (VNOG)

De elektronische leeromgeving (ELO) Zonnepanelen was gedateerd en bevatte alleen basisinformatie, maar geen handelingsperspectieven. De ELO is onlangs geactualiseerd en Gerard heeft feedback op de nieuwe versie gegeven. Hij is gecharmeerd van de nieuwe versie. Aan de hand van casussen - brand in Presikhaaf (19 juni 2023) en brand op de bierbrouwerij Heineken in Den Bosch (6 oktober 2023) - wordt handelingsperspectief gegeven. De ELO is nog niet beschikbaar, dit gebeurt zodra de Leerlijn Energietransitie gereed is (voor elke veiligheidsregio); hopelijk wordt komende week bekend wanneer het zover is. De beheerder in de eigen regio kan zorgen dat de ELO opengesteld wordt. De vraag is of dit ter kennisgeving voldoende is, of dat de Community of Practice hier nog wat mee willen.

- > Er is animo vanuit de COP Zonnepanelen om inhoudelijk mee te kijken. Gerard geeft hun namen door aan Carolien Zwijnepoel en Rijk Hofman (contactpersonen Leerlijn Energietransitie en ELO Zonnepanelen).
- > Wanneer mensen geen ELO hebben, kunnen deze contact opnemen met Gerard.
- > Een van de opmerkingen is dat het jammer is dat er veel focus op knippen lijkt te liggen, terwijl je ook veel kunt met een disconnect-tool. Hier zijn ook filmpjes van.

Knippen of demonteren? Een praktijkdemo, door Gerard Holtkamp (VNOG)

Op 16 en 17 oktober jl. zijn tijdens het Brandweerevent demonstraties gegeven met betrekking tot energietransitie: een knipdemo voor zonnepanelen, een stand waterstof, en het tonen van (Li-ion) batterijen die betrokken waren bij batterijbranden. Er was veel aanloop bij deze activiteiten. Gerard laat foto's en filmpjes zien. Voor "knippen of demonteren zonder stress" was er een proefopstelling waar bezoekers de gelegenheid hadden om te ervaren hoe je veilig kunt knippen of demonteren onder vol vermogen (1000 volt, 15 ampère, vermogen zonnepark). Er werd gebruikgemaakt van een spanningstester (stabiliseertang en stroomtang). Als uitvloeisel van het brandweerevent wordt nu door Jan-Pieter een demoset gemaakt voor het stopcontact (demo met krachtstroom kan niet op alle posten gedaan worden). Het is niet de bedoeling om setje naar de posten te sturen en het ze daar vervolgens zelf uit te laten zoeken.

Hierbij rijst soms de vraag: je doet het nu met 230 volt, maar werkt dit in het echt ook zo? Gerard geeft de belangrijke notie dat je knippen alleen doet als je niet anders kan om de situatie stabiel te krijgen; en dan alleen als aan de randvoorwaarden is voldaan, dat wil

zeggen, dat je alleen met de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) – droge kleding, goede handschoenen en tang – kan knippen. Je kunt het veilig doen, zo lang je je bewust bent van de risico's.

- > Gerard antwoordt op de vraag van Egbert hoe en wat gemeten is en welke tang er is gebruikt voor het meten, dat er een stroomtang is gebruikt; die bleek handig en verrassend nauwkeurig. Dit is echter alleen geschikt voor gebruikers die hier kennis van hebben. De tang heeft drie standen, als je op verkeerde stand zet, dan levert dat risico op. Jeroen laat een foto zien van de stroomtang, die ook in Haaglanden wordt gebruikt. De VRU heeft een werkprocedure opgesteld, o.a. met hoe de standen moeten zijn.
- > Earryt merkt over de testopstelling op dat je moet opletten dat je die bij gelijkspanning gebruikt. Het beeld bij wisselspanning zal significant anders zijn dan bij gelijkspanning: bij wisselspanning wordt de vlamboog steeds onderbroken.
- > Harrie vindt het vooral belangrijk wat het betekent voor de bevelvoerder en de manschappen op de tankautospuiter: je moet wel weten wat je doet. Het moet zo naar de praktijk vertaald worden dat het ook in het veld werkbaar, veilig en verantwoord is. Je werkt bij de brandweer met vrijwilligers, je moet niet meer doen dan nodig is. Gerard deelt dit zorgpunt, het is een zoektocht. Knippen of demonteren is een laatste redmiddel en niet de oplossing voor het probleem. Als we weten dat het toch gebeurt, dan kunnen we beter zorgen dat ze het veilig doen.

Handreiking incidentbestrijding zonnepanelen, door Martina Duyvis (NIPV)

Een werkgroep vanuit de Community of Practice heeft zich beziggehouden met actualiseren van de Handreiking incidentbestrijding zonnepanelen en de bijbehorende Aandachtskaart incidentbestrijding zonnepanelen. De werkgroep is een paar keer bij elkaar geweest en dit heeft een geactualiseerde handreiking opgeleverd. Deze is voor de bijeenkomst aan de leden van Community of Practice toegestuurd.

Belangrijkste wijzigingen:

- > geen theorie meer over de werking van zonnepanelen omdat de VRU hier een heel mooi en actueel document over heeft. Dit *Kennisdocument zonnepanelen* wordt bij de Handreiking incidentbestrijding zonnepanelen op de site van het NIPV gepubliceerd.
- > De aandachtskaart zit in de handreiking, maar wordt ook los gepubliceerd.
- > Er is een aantal nieuwe voorbeeldscenario's toegevoegd: HV in zonnepark, ondergrondse brand in bekabeling zonnepark, brand in drijvend zonnepark, brand met zonnepanelen op gevels.

Jeroen vertelt vanuit de werkgroep dat belangrijk doel was een kort en bondig document te maken. Het moet behapbaar voor repressie zijn. De kennis over PV-installaties is zowel voor risicobeheersing als voor incidentbestrijding. Door het in een apart document te zetten (het *Kennisdocument zonnepanelen*), hoeft het maar een keer bijgehouden te worden. De Handreiking is specifiek voor de incidentbestrijding. Thuisbatterijen en zonnevelden zijn er bewust uit gelaten omdat hier aparte documenten voor zijn (batterijen) of komen (zonnevelden). Zo blijft de omvang ook overzichtelijk.

Er wordt gevraagd naar reacties op de geactualiseerde Handreiking incidentbestrijding zonnepanelen, de Aandachtskaart en het Kennisdocument Zonnepanelen

- > Harrie geeft aan blij te zijn dat vaak wordt aangegeven dat je een deskundige bij je acties moet betrekken. Van brandweermensen, met name vrijwilligers, kan niet verlangd worden om alles te onthouden en de acties precies te kennen. We moeten niet doen wat niet nodig is.
- > William sluit zich hierbij aan. Het handelingsperspectief moet gaan over de basishandelingen en niet over de uitzonderingen.

Leren van incidenten: casus 'knutselwerk' door Richard Kraai (VNOG)

Richard geeft een presentatie over een casus van 27 augustus 2024, toen om 18.10 uur een melding kwam over brand in een woning. Hij laat de data zien in Memex: de melding was om kwart voor zes begonnen, er kwam brand uit het dak van een woning in het buitengebied, dakbedekking bestond uit dakpannen en er was een elektrisch voertuig in de buurt.

Omstanders hebben een man uit de woning gehaald, de naastgelegen post was al uitgerukt. Het zou een kantoorbrand betreffen en het sein brandmeester was gegeven. Als de brandweer door het gebouw gaat, zien ze meerdere meterkasten, waarop de Officier van Dienst (OvD) besluit dat hij een expert ter plaatse wil. Op een luchtfoto is te zien dat het een terrein betreft met een woonhuis, schuur en hal. Dit laatste is een tennishal die niet meer als zodanig in gebruik is, maar die als opslag wordt gebruikt.

Contact met de Meldkamer Oost-Nederland (MKON) en bevelvoerder betreft dat de bewoner rook heeft ingeademd en is meegenomen door een ambulance. De situatie is onveilig. De omvormer heeft gebrand en is door de brandweer vanaf de eerste verdieping uit het raam gegooid. Op de plek waar de omvormer heeft gehangen knettert het nog op meerdere plaatsen. Aan de hand van foto's laat Richard het terrein zien. Er is op het hele terrein sprake van knutselwerk: er is een primitief zonnepanelenpark aangelegd, naast en op de tennishal zijn met draadjes zonnepanelen geplaatst en er lopen stroomdraden die langs het glas naar binnen gaan. Er hangen zonnepanelen aan de gevels, er zijn zonnepanelen neergelegd en er staan kratten met zonnepanelen.

De ondeugdelijke installatie heeft de brand veroorzaakt. De situatie is onveilig en kan zo niet worden achtergelaten, er is een specialist nodig. Er is geprobeerd bouw- en woningtoezicht van gemeente Apeldoorn te betrekken. De Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz) wil wel meewerken maar geeft aan dat Bouw- en Woningtoezicht niet ter plaatste wil komen op dit tijdstip. Een lokale installateur heeft de installatie zeker gesteld, zodanig dat geen brand meer kan ontstaan.

Wat Richard heeft geleerd van deze casus is dat Salvage ook kan helpen bij het stabiliseren van het incident als Bouw- en Woningtoezicht van de gemeente niet wil of kan komen, onder de noemer schadebeperkende maatregelen.

Reacties:

- > Dit is een mooie casus. Je moet weten waar je mee bezig bent, wat je wel en wat je niet moet doen.
- > Er is herkenning: we hebben het vaak over netjes aangelegde panelen, maar dit kun je ook tegenkomen.
- > Ook als het deugdelijk is aangelegd: in een situatie als deze waarin het nog knettert moet je een specialist laten komen. Dat is hier goed gedaan.
- > Niet alle installateurs zijn hier tegen opgewassen. Zelf aanleggen is nog iets anders dan de-installeren/demonteren.

CoP Zonnepanelen, hoe verder?

Gezamenlijke bespreking van gewenste frequentie en inhoud. De COP Zonnepanelen bestaat nu een tijdje, er is al veel besproken. De ontwikkelingen gaan niet meer zo hard en de vraag is of we daar vier bijeenkomsten per jaar mee kunnen en willen vullen. De bijeenkomst in september is vervallen omdat er niet zo veel te bespreken was. Wat is de behoefte? Er reageren een aantal mensen, die de bijeenkomsten waardevol vinden, zowel op inhoud als netwerk. Door hun drukke agenda lukt het niet altijd zelf bij te dragen. Het aantal bijeenkomsten wordt iets minder belangrijk gevonden (het belangrijkste is *dat* er geregeld bijeengekomen wordt), drie per jaar is ook prima met een verdeling van op locatie

en digitaal. Eventueel kunnen er bijeenkomsten ingepland worden die, als er een gebrek is aan onderwerpen kunnen vervallen. Dat is makkelijker dan op een later moment nog inplannen.

- > NIPV plant voor 2025 drie bijeenkomsten: twee digitaal, één fysiek.

Mogelijke onderwerpen

Het publiek draagt mogelijke input en onderwerpen aan:

- > Lessen vanuit teams brandonderzoek (TBO) / TBO-database vertaald naar onze praktijk
- > Videodetectie
- > Veroudering van bekabeling en collectoren: bekabeling droogt en scheurt soms al na acht jaar, terwijl een installatie veel langer mee zou moeten gaan
- > Hoe gaan we om met de-installateurs uit het land?
- > Fysieke bijeenkomst: zonneparken in combinatie met Energie opslagsystemen (EOS)- en waterstoffuncties

Rondvraag

- > Danny: we hebben het er over gehad de meldkamer te laten ontsluiten waar PV-systemen aanwezig zijn. Eerder stuitte we hierbij op de AVG: hoe zit dat nu? Als er een PV-aansluiting is, dan is dat bekend bij de netbeheerder. Kan dit naar de brandweer ontsloten worden?
 - Jeroen: hier zijn gesprekken over geweest met de VET-districtscoördinatoren. In Q1 horen we hier meer over. Er is wel beweging, maar het gaat moeizaam. In een van de regio's zijn ze bezig informatie over PV-installaties meer inzichtelijk te maken met luchtfoto's. Info vanuit energieleveranciers betreft eerder EOS-en/thuisaccu's. Die moeten mensen wel doorgeven, maar dat doen ze vaak niet. Netbeheerders schatten dat ze zicht hebben op zo'n 40% van de thuisaccu's. Ook vanuit de Community of Practice is de ervaring dat lang niet alle thuisbatterijen waar ze kwamen, geregistreerd waren.

Afsluiting

Martina Duyvis sluit de bijeenkomst.